

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Quando continentia fuerit subdiaconis imperata, & quo modo licentia
uxorum a Graecis extorta sit a patribus in vi. synodo cap. viii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

nunciare scilicet Sathanæ, & pompis, & operibus eius, quæ quidem professio nec parua nec leuis est, seruetur. Non enim prohibentur nuptiæ nisi his qui meliora professi, contemptis uoluptatibus, sponte sese mysteriis sacris, & castitatis studiis dediderunt. Nec est hoc quidem matrimonium spernere, tanquam perniciosum, & illicitum: sed commendare continentiam, tanquam præstantiorem: & ut maius bonum. Quare dictum est continentiæ avidis. Qui potest capere capiat. At diffidentibus dicitur. Qui se continere non potest nubat, melius est nubere, quàm uri. Ibi quidem uirtus continentiæ commendatur, hic carnis infirmitas nuptiis subleuatur. Nec est id tam tollere matrimonium, quàm probare: quandoquidem per eiusmodi coelibatum nullo pacto improbantur nuptiæ sed ornantur. Neque enim bonum quidpiam accessu melioris excluditur, sed augetur. Sic neque aquæ potus per posterius inuentum uini sublatus est, immo etiã aliquibus ualitudinis gratia à medicis imperatur. Sic nec sericum extrahit ex usu lanificium, nec aurum cetera metalla sed laudi potius, & ornamento fuerunt. Sic pari quoque ratione nuptiæ nequaquam interdictæ sunt per coelibatum, sed ob integritatem Christianæ religionis redactæ sunt uel ex eo sanctiores. Damnauit peruersos eiusmodi interpretes princeps apostolorum Petrus in sua canonica epistola his uerbis. Charissimus inquit frater noster Paulus secundum datam sibi sapientiam scripsit nobis, sicut in omnibus epistolis, loquens in eis de his, in quibus sunt quædam difficilia intellectu, quæ indocti & instabiles deprauant, sicut & ceteras scripturas, ad suam ipsorum perditionem. Hæc ille nos ad reliqua pergamus.

Math. 19
1. Cor. 7

1. Petr. 3

Quando continentia fuerit subdiaconis imperata
& quomodo licetia uxorum à Græcis extorta sit à patribus in sexta synodo.
Cap. VIII.

A Pud Latinos ergo & si cohabitare cum uxori-
 bus aliq̄diu p̄missum sacerdotibus fuisse cōperi-
 mus: nō propterea tñ (ut uidetis) constat, aut legi-
 gitur licuisse unq̄ sacros Deo homines uxoribus uti.
 Secus uero de Subdiaconis, q̄bus primo p̄ Pelagium
 secundum, & subinde per diuum Gregoriū interdictum
 fuisse usum nuptiarum certissime noscitur. Nō enim sa-
 cer habitus est olim ordo subdiaconatus, ideo non cō-
 sueuerant subdiaconi ab uxoribus cōtinere: sicut nec res-
 liqui inferiores ordines. Ex quo manifestissime patet,
 uel ob id planē nunquā licuisse sacris hominibus uxoribus
 frui, sicut pl̄eriq̄ hactenus arbitrati sunt, alio qui sicut
 legimus q̄n primū subdiaconis interdictæ sunt nup-
 tiae, q̄ prius licebant: ita et legeremus & sacerdotibus,
 & diaconis aliq̄n licuisse uti matrimonio: & postea usū
 eius fuisse sublatū. Item quoq̄ sicut legitur q̄n primum
 uxores Græcis cōcessæ fuerūt: ita pari modo legeretur,
 q̄n fuerant interdictæ: si id uerum foret, q̄ licitæ fuissent
 aliquando. Certum est enim anno à sacrosancto natali
 Christi sexcentesimo sexagesimo quarto Synodū, quam
 sextam dicimus apud Cōstantinopolim in Græcia fa-
 ctam esse: atq̄ ibi in ea per Græcos episcopos impetra-
 tum, ut decerneretur Græcos sacerdotes licite suis pos-
 se deinceps uxoribus potiri: quod antea nō licebat ut in
 Romani canonis ordine contineri Synodalis ipsa con-
 stitutio asseuerat, & si abusus Græcorum præter uniuersal-
 is ecclesiæ morem tacito consensu, seu dissimulatione
 ne potius patrum aliquandiu uxorū congressus sibi
 tanquam licitos arrogasset. At qui ea constitutione
 comprehensos esse nullo pacto Latinos eadem distinc-
 tione in decretis Stephanus, Ro. pont. docet: ubi
 tuetur uiriliter propositum castitatis. Quod uero
 ad uxores Græcorum attinet, breuiter respondit, esse
 in eo longe diuersas traditiones orientalium eccle-
 siarum ab institutis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ.

31. dist.
 Quoniã

31. dist.
 Nicena.

31. dist.
 Aliter.

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

Quæ sanè responsio quoniam nimis breuis, atque concisa uidetur, quippe quæ factum nudum, ac nulla ratione uallatum in medium pro suæ causæ defensione deducat: mihi uisus sum operæ precium facturum, nec alienum a nostro instituto, si aliquid in ea re paulo acutius indagauero, ut possit unusquisq; intelligere, non solum quid utriusq; sancitum fuerit sed etiam utra sanctio posterior sit habenda, siue Græcorum, siue Latinorum sit illa. Quod sanè est facile cognitu, si sagaciter antiquorum patrū uestigia bene emunctis naribus uoluerimus odorari. Quocirca ut hic locus possit apertius explicari, si placet paulo altius huiusce diuersitatis initia repetamus, inuestigantes diligenter scripturas, si forte ex densissima sylua, & obscuris latebris erui hoc uerum possit: atque eiusmodi disfidii origo aliquanto certius reperiri. Dicā ergo ex diuinis scripturis, quod ad faciendam fidem mihi pertinere uisum est: non & protinus uelim alios necessario sequi meam coniecturam, sed magis ut cōmentandi ueritalis quoq; semitam monstrem.

In obseruatione continentē utra traditio sanctior fuerit an Latinorum, quæ est ab Apostolis: an Græcorum, quæ a patribus emanauit.
Cap. IX.

Primo omnium satis constare arbitror (ut infra dicemus) Apostolos, atque discipulos Christi, ubi secuti sunt dominum, & familiæ curam, & uxorum simul reliquisse commercium uel mutuo consensu, uel repudio, quum per id tempus nondum repudii ius sublatum foret. Nā adeo ignitum erat tunc Christi uocantis eloquium: & tāta illorum pectoribus ex eo uis amoris infusa, ut illo dicente, nisi qui reliquerit patrē, & matrem, & uxorem, & renunciauerit omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus: statim multi